

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De definitione per negationem. Capvt XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Definitio per similia non est inutilis.

Si verò nefcius est, quo pacto sinceram imaginem subijciat oculis, eius ipsius, quod minime dignoscere potuit. Sed has argutias ratio, & vsus doctissimorum hominum refellit, qui plurimum non modo ad delectandum, sed etiam ad persuadendum in definitionibus per similia, farentur esse subsidij. Rei etenim cognitionem confusam, veluti quibusdam radijs vestiunt, & suavius in animos, mentemque intimam perlabuntur. Quod si ea esset humani ingenij felicitas, vt vel latentes quasque rerum naturas cognosceret: tamen non inutilis esset definitio, quandoquidem, & expressas vultuum, quos viuos intueri licet effigies in picturis, (tanta est similitudinis illecebra) diligimus, & miramur.

μόνων θεωρίας, quæ omnia intellectu facilia sunt.

Vides quæ in hac definitione diuitiæ, quot conglobatæ similitudines. Differunt autem à similitudine, quod in similitudine res dicatur per imaginem, & comparisonem: hic sine comparisonem affirmetur. Consuetum est autem SS. Patribus ita definire in *Augustino*, vt ambitio est futile malum, secretum virus, doli artifex, mater hypocrisis, liuoris parens, vitiorum origo, tinea sanctitatis.

Bern. de consid. l. 3.

De definitione per negationem.

CAPVT XXII.

Vltimum genus definitionis fit per negationem, vbi orator exprimens, quid res non sit, auditoribus colligendum relinquit quid sit. Et quid sit libertas quæris? nulli rei seruire, nulli necessitati, nullis casibus. Seneca ad Lucilium. Est illud vsitatissimum in diuinis definitionibus: & disertissime expressit Maximus Tyrius, pulchrum Deum dicam, & pulchrorum omnium pulcherrimum. Haud quidem pulchrum corpus, sed vnde pulchritudo in corpora emanat, neque etiam pulchrum pratum, sed vnde, & prata, & amnes, & mare, cælum ipsum, cœlestesque Dij pulchritudinem decerpunt. Inde enim pulchritudo omnis, tanquam ex perenni, purissimoque fonte, ad nos vsque perlabitur, tantumque, aut fortitudinis, aut firmitatis, aut salutis rebus in singulis, quantum ab eo fonte resparguntur. Ex quo si nihilum hauriant, continuo turpes, dissolutæ, corruptæque tabescunt. Hoc tibi si satis est, Deum inspicisti. Sin minus, quæ non alia poterunt eiusdem naturæ interpretationem proferre? Fac in eo, nec magnitudinem, nec colorem, nec figuram aliquam cogites, non aliud præterea quicquam, quod materia pati consuevit. Ex quo fit etiam, vt ea diuina naturæ præstantia suarum tenebrarum statibus inclusa, ratione nostri *græcè*. Nō aut nihil appellatur, vt nonnulli philosophantur in hunc Exodi locum. Estne Dominus in nobis *græcè*. Neque verò tantum his negationibus, sed casto plerunque silentio vtuntur oratores. Tanta Dei maiestate percussit: & præclare vbi nos psalm. 63. legimus. Te decet hymnus Deus in Sion. Verba Davidis Hebraica sonant. *libi silentium laus Deus in Sion.* *קיון בציור אל הים אל הים תהיה דל דמיה דל דמיה* quod silen.

Maximus Tyrius in orat. de Deo.

Deus græcè

Vide Cicer. in Top. is sect. 32.

Vide Chrysost. hom. 4.

D. Chrysost. in venerabilibus & viuificis scripturis.

Σταυρός χριστιανῶν ἑλπίς, σταυρός τυφλῶν ὁδηγός. σταυρός ἀσχηλομένων ἑλπίς, σταυρός πλανωμένων ὁδός. σταυρός ἀδικημένων ἐκδιφάνων ἀντίταγμα. σταυρός δαλεοντων ἐλευθερία. σταυρός βαρβαρῶν φιλανθρωπία, σταυρός βασιλέων μεγαλουργία. σταυρός ἀνόμων νόμος, σταυρός οἰκτιμένης ἀσφέλεια, σταυρός ὀπλον ἀκαταμάχητον. σταυρός εἰδῶλων καθαίρεσις, σταυρός βασιλῶν ἀναβολή, σταυρός κνισθῆς ἀφανισμός. σταυρός ἐλλήνων γλώσσις. σταυρός ἑθνῶν σωτηρία. σταυρός πολεμικῶν βοήθεια, σταυρός χειμαζομένων εὐδελιμῶν, σταυρός πλεοντων κυβέρησις. σταυρός ὀρφανῶν πατήρ. σταυρός ἀγγέλων ὁμιλογορία, σταυρός διαβόλων πῶσις. σταυρός δαυ-

silentium efficacissimum est, unde Moyses (vt nota: Zoar. in 14. Exod.) licet corde oraret, dicitur clamare, quia silentio tam grandi nihil verberamentius.

De modo amplificandæ definitionis.

Ac primum de amplificatione per synonymiam.

CAP. V T XXIII.

EX his varios amplificandæ definitionis locos est colligere: Adde & illam, quæ per figuras fieri solet amplificationem, cuius primus modus est synonymia, quæ in definitionibus per similitudinem vrsatissima est, & cum Antonomasia, seu prononciatione per commode temperatur. Tale est illud Ciceronis pro Milone, ubi curiam describit templum sanctitatis, amplitudinis, mentis, consilij publici, caput urbis, aram sociorum, portum omnium gentium, sedem ab vniuerso populo Romano concessam vni ordini. Habet hæc definitio ornatum, & pompam, estque ad amplificationes nata, & à SS. PP. per læpè vsurpata.

Cicer. pro Milone.

SS. Patres hoc definiendi genero vsq.

Ita plerumque definit D. Chrysostomus in illis, quæ iam protuli, & in istis, in quibus crux ab eo describitur. Totius beatitudinis causa, discordiæ amputatio, Pacis firmamentum, bonorum omnium copiosa largitio, salutis indicium. Sol iustitiæ. Spes Christianorum. Resurrectio mortuorum. Cæcorum dux. Desperatorum via. Claudorum baculus. Consolatio pauperum. Frænum diuitum. Euerisio superborum. Triumphus aduersus Demonas. Adolescentium Pedagodus. Navigantium gubernatrix. Perichlitanium portus. Oblectorum murus. Parens orphanorum. Tutrix viduarum. Libertas seruorum. Regum magnificentia. Philolophia Imperatorum. Ecclesiæ fundamentum. Orbis terræ tutela. Cornu Ecclesiæ. Christianorum gladius. Sanctimoniz documentum. Summa bonorum omnium.

Hæc ex diuersis similibus in Cruce. Non dissimilia habet sanctus Ephreem, *σαυρός νεκρωσιών όπλον τῶ βασιλεως χριστῶ. χρυσιανῶν έλπίς, νεκρωσιν αναστασις. χιλων βακτηρια. βασιλεων μεγαλοπρεπειαι. μοναζόντων δάισσος. γυμνητιωντων σχεπη.*

Eodem laudationis genere, frequenter in Beatam Virginem vsuunt SS. Patres, vt D. Laurentius Iustinianus, Protopatriarcha Venetus. Maria est porta cæli, paradisi ianua, stella maris, solatium mundi, peccanti refugium, naufraganti portus, auxilium periclitanti, erranti via, desperanti salus, mundi interuentrix, interemptrix peccati, diaboli terror, & spiritualibus nequitijis pavor. Ipsa est tabernaculum testamenti, arca fœderis, templi propitiatorium, thronus Dei, virga florida, nubecula leuis, hortus conelusus, fons signatus, porta clausa, columba immaculata, rosa redolens, liliu candens, flos nitens, virgula fumans, oliua virens, vitis fructificans, cupressus se attollens, palma frondens, terebinthus se expandens, campus germinans, terra pullulans. Est etiam ipsa gloriosa aurora surgens, lucifer rutilans, luna pulchrior, sole splendidior, auro purior, gemmis pretiosior, balsamo suauior, margaritis carior, nectare dulcior, omni harmonia delectabilior. Etiam neruosius aliquantulo, quam plerique Latinorum. Methodius, à quo Deipara nuncupatur.

D. Lawli
us Iustin
de caelo
nubis. in
Deo quia
B. Virgini
per synoni
miam.

Η περιγραφή τῆ ἀσπερχειπέ. Η ρίζα τῆ ἀρεωτάτης ἀνδρε. Η μήτηρ τῶ πῶσαντ. Η τιτδή τῶ ζεροντ. Η περιοχή τῆ περιέχοντ. Η φέρσα τῶν φεροντα. ῥήματι τῶ πάντα. Η πύλη τῆ σαρκι ἀνατολής τῶ θεῶ. Η λαβίς τῆ καρδαριεῶ ἀνδραχ. ὁ βραχὺς κόλπ. τῶ πάντων κόλπ. ὁ πᾶκ. τῆ ἀκαλαλίπη δροῦ. ὁ τῆς ἐπιθυμίας Δαυιδ. ζαῶδοκ. λάικ. τῆς Βηθλεεμα ἀφ' οὗ πῶμα ἀδανασίας ζέελλυσε. τὸ ἰλάσηριον ἐξ οὗ θεοῦ ἐγένεθη ἀνθρώποις ἀνδρωσμορφ. τὸ ἀσπλον ἐν ὅμα ἀναβαλομένη φῶς ὡς ἱμάτιον. ἡ δανείασα τῶ θεῶ τῶ ἀνεδειε σάρκα ἢ κερ σῶκ ἔιχεμ. ὑπάρχειων ἔχουσα τῶν πάντων δανεισιν, & πάντα κημονευτ. πῶνα γιάτατον κ' ἀζιάζασον τῶ θεῶ ἐν διαίτημα.

Methodius
martyr.
Ephraim.
Præclara
laud. Me
ria.

Maria est in circumscriptione circumscriptio, speciosissimi floris radix, Creatoris matris, nutritrix omnia continentis complexio. Gestatrix eius; qui verbo potat vniuersa. Hæc est per quam carnem ingressus est Deus, Purificantis carbonis forceps.

Præclara